

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 18302
Tarih : 25.04.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Dr. Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 28 Nisan 2022		Esas No: 2/4428

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
25 Nisan 2022
Numara:

GE
25 Nisan 2022
No. 1005908

GENEL GEREKÇE

Yürürlükte bulunan İnfaz Kanunun 62. Maddesi'nde düzenlenmiş olan "Sürelî ve Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı" düzenlemesine göre;

Madde 62- (1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelî ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

(2) Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz.

Son gelen düzenlemeye göre **Maddenin (3) fıkrasına ek ibareler getirilmiştir**

(3) Kurum **disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da** tehlikeye düşüren, **hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut** müstecen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.

Yine aynı Kanun teklifi ile yürürlükte bulunan 62. maddeye (4) fıkra eklenmiştir:

(4) Uluslararası Standart Sürelî Yayın Numarası (ISSN) veya Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) almayan sürelî ve süresiz yayınlar ile Basın İlân Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir.

Son eklenen (4) fıkra sürelî yayınlar bakımından; gazeteler ve dergiler için "Basın İlân Kurumu" aracılığıyla resmi ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunan ve bulunmayan olarak bir ayırım yapılmaktadır. Sadece "gazeteler" için resmi ilan ve reklam alma hakkı bulunmuyorsa ceza infaz kurumuna kabul edilmeyeceği hakkında bir yasak getirilmektedir. Yabancı dilde yayımlanan gazete ve dergilerin ise ceza infaz kurumlarına kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkili kabul edilmiştir.

Resmî ilânların mevkutelerde (sürelî yayın) yayınlanmasında aracı olmak üzere 02.01.1961 kabul tarihli 195 sayılı Kanunla Basın İlân Kurumu Teşkiline Dair Kanun kabul edilmiştir. Bu Kanun ve BİK Genel Kurul kararları ile Yönetmelik hükümlerinde belirlenen esas ve usullere uygun olarak vasıf ve ödevlerini eksiksiz ve zamanında yerine getiren gazeteler, yayın yeri ve yayın türü esaslı olarak resmî ilân yayınlama hakkı kazanır. Bunun için bekleme süreleri ve bazen resmi ilan ve reklam almanın durması veya yitirilmesi gibi müeyyideleri vardır. Kanunen başka bir amaçla düzenlenmiş olan bir kanunla kurulmuş olan kamu tüzel kişiliğe sahip böyle bir kurum tarafından belirlenen resmi ilan alınıp alınmamasına bağlı bir koşul Anayasaya aykırıdır.

62. madde düzenlemesine göre hükümlü ve tutuklular için mahkemelerce yasaklanmış olanlar dışında süreli yayınları edinmek hak olarak tanınmıştır. Cezaevi idare tarafından yapılacak olan bir denetimde bu ölçütün kullanılarak yasaklanmış yayınların cezaevine sokulmaması veya kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek yayınların veya müstehcen süreli süresiz yayınların bedelini ödenerek alınması sınırlandırma bakımından makul, haklı ve ölçülü olarak kabul edilebilir. Cezaevleri bu yönde inceleme yapıp karar alabilirler. Ancak Basın İlan Kurumu kriterlerine göre resmi reklam ve ilan alan gazetelerin serbest diğer gazetelerin cezaevine alınamayacağı hakkında bir kanuni düzenleme Anayasaya aykırıdır.

Gazetelerin 195 sayılı Kanun çerçevesinde ve bu kanunu amaçlarına uygun olarak resmi ilan ve reklam alıp alamaması kriteri; bu ölçütlere göre cezaevine alınıp alınmaması keyfiyeti herkesin düşünce ve ifade özgürlüğünün, habere ve görüşlere ulaşma hakkının engellenmesi sonucunu doğuracağı gibi hükümlü ve tutuklularında haber ve görüşlere ulaşma hakkının engellenmesidir.

Süreli yayınlar devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkânlarından eşitlik esasına göre yararlanır, yararlanmalıdır.

İfade özgürlüğünün bir sonucu olarak herkesin haber ve fikirlere ulaşma özgürlüğü vardır. Hükümlü ve tutuklular da temel hak ve özgürlüklerin tamamına kural olarak sahiptirler. Hükümlü ve tutukluların ifade özgürlüğü Anayasa ve ulusalüstü sözleşmelerin koruması altındadır. Anayasanın 26. maddesinde sınırlandırma ölçütleri gösterilmiştir ve sınırlandırmalar bu ölçütlere uygun olmalıdır.

Kuşkusuz ceza infaz kurumunda bulunmanın getirdiği kaçınılmaz sonuçlardan birisi de bazı haklarına sınırlandırma getirilmesidir. Buna rağmen sınırlandırmalar makul ve gereklilik ölçülerine uygun olmalıdır. Anayasanın 13. Maddesinde ifadesini bulan sınırlandırma ölçütü bakımından temel hak ve anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla ve meşru bir amaca uygun olarak sınırlandırılabilir. Anayasanın 26. maddesinde sınırlandırma ölçütleri bellidir.

Herkes düşünce ve kanaatlerini söz yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya topluca açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hak resmi makamların müdahalesi olmaksızın kullanılır. Bu hakkın kullanılması nasıl özgürlükleri ilgilendiren bir düzenleme ise görüş ve düşüncelerin yayılma araçlarından bir olan gazeteyi herkesin edinme hakkı olduğu gibi ceza infaz kurumlarında bulunanların da edinme hakkı vardır, sınırlandırılmaz. Aksi takdirde gazetelerin cezaevine girmesinin yasaklanması veya açıklanan koşulla cezaevlerine alınmaması hak ihlalidir.

Mahpusların süreli ve süresiz yayınlara erişebilmesinin ilk koşulu, yayınların Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan ISBN-ISSN'e sahip olmasıdır. Bu numaralar alınmış olsa da kitapların kabul edilebilmesi için haklarında toplatma ve yasaklama kararı olmaması gerekir.

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneğinin hazırladığı yıllık raporda 5275 sayılı Kanunun 62. Maddesinde “kurum güvenliğini tehlikeye düşürme” ibaresinin hapishane idaresine geniş yetki alanı verdiği ve dışarıda yasaklanma kararı verilmeyen birçok kitabın bu sebeplerden keyfi olarak hapishanelere alınmadığı görülmüştür.

14.04.2020 tarihinde İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında yayınlanan 7242 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” da değişikliğe gidilmiştir. 5275 sayılı kanunun süreli ve süresiz yayınları kapsayan 62. maddesi, “Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez” maddesiyle değiştirilmiştir. Var olan muğlak tanımlara ek olarak kurum disiplini, düzeni ve güvenliği kavramları eklenerek bu madde daha da muğlaklaştırılmış, bu belirsizlik birtakım keyfi engellerin önünü açmıştır. 2019-2022 aralığında toplatma kararı olmayan birçok gazete, kitap ve dergi mahpusların taleplerine rağmen kendilerine verilmemiştir.

Görüş esnasında ve dışarıdan posta yoluyla gelen yayınların Eğitim Kurul kararıyla kişilere verilmemesinden ve mahpusların yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısına getirilen sınırlamalardan kaynaklı şikayetler bu sene de öne çıkmıştır. Kitaba erişebilmenin koşulu olarak mahpusların bulundukları şehirlerdeki kitapevlerinden kurum müdürünün izin verdiği, ücretlerini kendilerinin ödedikleri kitapları alması gösterilmiş ve doğum günü gibi özel tarihlerde hediye kitap kabul edileceği belirtilmiştir.

Aileleri ve yakınları tarafından mahpuslara gönderilen kitaplar sayı sınırını aştığında depolarda tutulmuştur. Salgın döneminde depolarda tutulan kitapların değişiminde gecikmeler yaşanmıştır. COVID-19 önlemleri kapsamında kütüphaneye çıkarılmayan mahpusların kitaba erişimleri de kısıtlanmıştır. Ayrıca bu durum fotokopi haklarından faydalanamamalarına sebep olmuştur. Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmi ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler hapishanelere kabul edilmemiştir.

İşbu yasa teklifiyle; 5275 sayılı yasanın 62. maddesinin 3. ve 4. fıkralarının kaldırılarak mahpusların gazete ve süreli yayınlara erişiminin keyfi olarak engellenmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Fıkranın kaldırılması ile tutuklu ve hükümlülerin gazete ve süreli yayınlara erişiminin keyfi olarak engellenmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Fıkranın kaldırılması ile tutuklu ve hükümlülerin gazete ve süreli yayınlara erişiminin keyfi olarak engellenmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3-Yürürlük maddesidir.

MADDE 4-Yürütme maddesidir.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 62 nci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.